23

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

EXHIBENS

FOETUM E RUPTO UTERO IN ABDOMEN PRORUMPENTEM,

QUAM

PRÆSIDE TRIUNO,

EX

DECRETO ET AUCTORITATE GRATIOSÆ

FACULTATIS MEDICÆ

IN ALMA ARGENTORATENSIUM UNIVERSITATE,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE CAPESSENDI,

SOLENNI *Eruditorum Examini*

ſubjiciet

CHRISTIANUS FRIDERICUS PISTOR,

STUTTGARDIA-WÜRTEMBERGICUS.

AD D. XVIII. *OCTOBR. ANNO M DCC XXVI.*

ARGENTORATI,

LITERIS Viduæ JOHANNIS PASTORII.

SERENISSIMO POTENTISSI-MOQUE PRINCIPI AC DOMINO,

DOMINO

EBERHARDO LUDOVICO,

WÜRTEMBERGIÆ ET TECCIÆ DUCI,

COMITI MONTISBELIGARDI, DYNASTÆ IN HEYDENHEIM,

&c. &c. &c.

SACR. CÆSAREÆ MAIESTATIS ET S. ROM. IMP. NEC NON INCLYTI CIRCULI SUEVICI CAMPI-MARESCHALLO GENERALI,

DUARUMQUE LEGIONUM EQUESTRIS CÆSAREÆ ET SUEVICÆ PEDESTRIS CHILIARCHÆ.

Principi ac Domino Suo Clementissimo.

NEC NON

SERENISSIMO PRINCIPI

AC DOMINO,

DOMINO

FRIDERICO LVDOVICO,

WÜRTEMBERGIÆ ET TECCIÆ DUCI,

COMITI MONTISBELIGARDI,

DYNASTÆ IN HEYDENHEIM,

&c. &c. &c.

EQVESTRIS INCLYTI CIRCVLI SVEVICI LEGIONIS CHILIARCHÆ,

Domino Suo Clementissimo.

Qualecunque hoc SPECIMEN INAVGVRALE cum devotissima animi submissione

Dat, Dicat, Consecrat,

& se suaque studia humillime commendat

SERENISSIMARVM CELSITVDINVM SVARVM

subjectissimus humillimusque Cliens ac Subditus

CHRISTIANVS FRIDERICVS PISTOR,

STVTTGARDIA - WÜRTEMBERG.

PRÆFAMEN.

Enerationis humanæ negotium, ſi quod aliud in œconomia animali abſtruſum eſt & miraculis plenum, adeoque Myſterium a Naturæ Myſtis tam vere quam pie nuncupatum. Sive enim primordia ejus, conceptionem puta & ovuli in matricem, fœcundiſſimum Naturæ arvum, ingreſſum conſideres, ſive etiam ſpectes ejus progreſſum, nempe nutritionem, fœtus augmentum, tempus item, quo Anima rationalis corpuſculo infunditur, nec non cauſam, qua tum eædem animi inclinationes, tum etiam corporis lineamenta vultusque ſimilitudo aliæque impreſſiones a Parentibus embryoni communicantur, ſive denique attendas generationis hujus finem ſeu partum, quo fœtus jam perfectus & aëre locoque liberiore frui cupiens ex hoc ſuo ergaſtulo, in quo per novem menſes non tam hoſpitatus, quam potius impactus erat, per vias adeo anguſtas magno cum niſu erumpit.

Ut taceam vias extraordinarias & p. n. quas natura, si partus naturalis ex voto minus succedit, pluresque ob causas contingere non valet, quibus hospitem suum eliminet, non raro invenit. Hæc si quis paulo attentiore animo perpendit, tot & tanta in hoc negotio reperiet admiranda, quæ conceptum humanum superant, & intellectui impervia sunt, ut merito cum *Lucretio* exclamet:

Multa tegit sacro involucro Natura, neque ullis
Fas est scire quidem mortalibus omnia, multa
Admirare modo, nec non venerare.

Ad quæ insolita jure meritoque etiam referas illos casus, quibus gravida quandoque rupto utero in seipsa parit, suæque proli in abdomen propulsæ, dum matri mortem accelerat, vicissim sepulcrum parat; id quod raro utique exemplo accidit, & inauditum istud diceres, nisi aliquot historiæ in Recentiorum monumentis extantes fidem huic rei adstruerent. Cumque in Theatro Anatomico, quod hic loci est, anno superiore similem casum de fœtu per uterum ruptum in abdomen erumpente intueri mihi contigit, operam non male locaturum me arbitror, eum L. B. exhibere, & loco Dissertationis Inauguralis pauca quædam de eodem commentari. A quo etiam veniam me impetraturum spero, si forsan hic ingenij mei fœtus, utpote labor juvenilis, non omnibus numeris perfectus fuerit, neque à nævis immunis, sed potius magna ex parte deformis de-

deprehendatur. DEUS T. O. M. qualicunque meo conatui clementer adſit!

Hiſtoria.

INnupta ſtupidioris ingenij, & quadragenaria major ab illicito & clandeſtino amore impraegnata, poſtquam in Noſocomium hujus Urbis recepta fuerat, poſt brevem ibidem moram genuinis partus doloribus corripitur. Obſtetrix ordinaria re probe examinata, partum inſtare inde augurata eſt, quod non modo internum uteri oſculum aliquantulum hiare obſervavit, atque ruptis ſecundinis aquae cum pauco ſanguine permiſtae effluxere, ſed & caput embryonis tactu explorare ex parte ipſi licuit, Quia vero foetus proprio niſu erumpere non potuit, tum dicta obſtetrix, tum etiam Chirurgus ordinarius manum operi admoventes, extractionem ejus ſed irrito conatu moliti ſunt. Partus dolores & labores continuarunt quidem, ſed expellendo hoſpiti impares erant, neque gravida eos rite promovere poterat ob ſtaturam corporis juſto minorem, quae impediit, quo minus parturientium ſellae commode inſidere, aut manibus, quae ſolito breviores erant, inniti debito modo potuerit. Intermedio tempore, quo à doloribus reſpirare ipſi licuit, ſatis bene ſeſe habebat, & de inſigni licet virium proſtratione conqueſta, nunc in hypocauſto deambulavit, nunc iterum lecto ſe commiſit, nunquam vero lipothymia tentata eſt. Quarto à primis laboribus die dolores, qui antea multum remiſerant, ſenſim prorſus evanuere, foetumque ſurſum retractum eſſe mox obſervatum, eo quod caput ejus tactu percipi amplius non potuit. Quare ut illos revocaret, lecto iterum ſurrexit,

 quo

quo facto convulsione superveniente subito ad terram prostrata est. Brevi quidem ad se rediit, sed motus convulsivi secunda & paulo post tertia vice illam concusserunt. A remediorum convenientium usu mentis iterum compos facta, initium sequentis diei satis bene transegit, post meridiem vero subito mutata fuit, & quæ toto gestationis tempore vivido vultu conspicua erat, pallescere potissimum labiis cœpit, & cadaverosam faciem præ se tulit. Accedente postea mentis abalienatione, oculos, nonnisi acclamationibus excitata, aperuit, donec tandem viribus magis magisque exhausta animam efflavit, postquam quinque integros dies in partus laboribus transegerat. Ab illo tempore, quo dolores evanuere, abdomen præter modum tumefactum, qui tumor, si forte lateri sinistro incubuit, in regione hypochondriaca ejusdem lateris, & umbilicali maxime erat. Ab iis, qui intimius illam noverant, compertum habeo, eandem decem abhinc annis gemellos utero gestasse, & favente Lucina feliciter enixam esse.

Quia & Medicus ordinarius Exper. Dn. D. Mosseder, & Chirurgus dicti Nosocomij non obscure ominati sunt, aliquid extraordinarij hic subesse, Theatro Anatomico illatum cadaver est, ut quid illud esset, investigaretur, quo exterius perlustrato ante omnia abdomen præter morem tumidum conspiciebatur, & corpus veluti quoddam in hypochondrio sinistro costis spuriis impactum palpari poterat, quod versus regionem umbilicalem, inde hypogastricam dextram oblique exporrigi videbatur. Dissectis abdominis integumentis flatus cum impetu erupere, & sanguis in copia effluxit. Quod vero præsentes in admirationem potissimum rapuit & novitate rei attonitos veluti reddidit, erat, quod insolito

lito prorsus spectaculo fœtum sexus muliebris (à quo tamen cuticula undique præprimis in facie abscedebat) in ventris hujus cavitate extra uterum intuiti sunt, qui capite ad hypochondrium sinistrum situs ab intestino colo atque omento ad humeros usque occultabatur, reliquum corpusculi oblique deorsum exporrectum erat, natium dextra supernæ ossis pubis sedi accumbente uterumque omnino abscondente. Qui uterus in fundo sine labe erat, non æque collum ejus aut cervix, quæ parte laterali dextra rupta tanto foramine hiabat, ut fœtus transire potuerit, cujus pedes præprimis sinister dicto collo insistebant, reliquis abdominis partibus, quantum observare licuit, nihil p. n. habentibus. Placenta uterina una cum secundinis bene constituta in hypochondrio dextro locata erat hepati incumbens, sed mox post apertionem cadaveris ad iliacam regionem delapsa, cui æque ac fœtui funiculus umbilicalis connectebatur. Insuper notabilis sanguinis tum fluxilis tum etiam grumosi copia in abdominis cavo fluctuabat.

§. I.

ANtequam historiam fœtus nostri deducam paucis annotare liceat, plures hinc inde in Scriptorum monumentis prostare observationes embryonum qui præter ordinarias naturæ leges vel in variis corporis locis hospitati sunt, vel per vias insolitas inde eruperunt, vel denique ultra consuetum tempus in utero commorati fuerunt. Ex illis, qui extra uterum geniti fuerunt, quidam reperiebantur tubæ Fallopianæ inclusi & velut impacti, atque ob suffi-

cientis nutrimenti defectum emaciati & sceleto quam foetui similiores, quorum exempla exhibentur in *Regn. de Graaf de org. mul. Act. Acad. Reg. Sc.* 1701. *&* 1702. *Act. Anglic. vol.* 7. *p.* 385. *Matth. Tiling. tr. de fœt. extr. uter. cavit. in tub. concept. Joh. Sigism. Elsholz. Ep. pec. de concept. tub. ad D. D. Wohlr. Huxholtz.* & *Abrah. Cyprian. Ep. de fœt. hum. post* 21. *mens. ex uter. tub. excis. ad Th. Milington exarata Hist. Acad. Reg. Sc.* 1714. mentionem facit foetus sacco peculiari ab exteriore tubae membrana formato inexistentis, & *Joh. Riolanus Anthropogr. l.* 2. *c.* 35. quatuor exempla foetuum in tubis existentium habet, conf. *Marquard. Prax. cap. de mol.* ut multa alia silentio prætereeam. Non possum tamen, quin verbo mentionem injiciam visi reperti foetus 46. annorum globulo osseo involuti, tum quia casus plane admirandus in Suevia contigit, tum etiam quia raritate sua tantum non omnes alios longe post se relinquit, & plura forsan secula decurrent, priusquam similem observare licebit. Modo certo constaret de loco, in quo dictus embryo per tot annorum spatium latuit; quia vero foemina illa secunda vel tertia vice post enixa partus est, eum in alterutra tubarum degisse non sine ratione judicatur in *Diss. Inaug.* quam *de fœt.* 46. *ann. Præs. Exc. D. D. Rud. Jac. Camerario* in lucem edidit *Exper. D. Orth. Tub.* 1720. ad quam B. L. remittimus. Quorum phænomenorum causæ vel nimiæ oviductus, qua utero adhæret, angustiæ, vel deficienti aut saltem segniori fibrarum motricium motui, vel etiam lento humori ibidem contento

& o-

& ovulum agglutinanti non male adſcribuntur, quæ idem in medio itinere intercipiunt & intra hoſce cancellos detinent, poſt ab aliquot vaſculis nutrimentum accipiens rudimentum utcunque in actum deducitur. Fœtus deinde grandior factus intra tam anguſtos limites coërceri non poteſt, hinc tuba diſrupta in abdominis cavum prorumpit. vid. *Act. Acad. Reg. Sc.* 1702.

§. II.

Neque deſunt a ſolertioribus phænomenorum p.n. indagatoribus conſignatæ hiſtoriæ, quæ fœtus in abdominis cavo generatos exhibent, idque inde oriri autumo, quod vel altera tubæ Fallopianæ extremitas p.n. coaluit. vid. *E. N. C. Dec.* 2. *ann.* 5. *obſ.* 63. vel ornamentum earum foliaceum cum uteri ligamento agglutinatum eſt, quod *Dom. de Marchettis Anat. cap.* 7. ſe vidiſſe perhibet, vel quod illa ipſa ſeſe non rite explicat ovariumque amplectitur; vel etiam vitio ovuli juſto majoris, ut tubam ingredi non valeat; vel quacunque alia de cauſa iſtud in abdominis cavum delabitur ibique velut errabundum vagatur, donec alicui parti forte adhæreat, ab eaque aliquid nutrimenti emendicet, uti *Act. Anglic. l. c.* ovula variis abdominis partibus annexa demonſtrant & veroſimile eſt, ejuſmodi ovulum, ubicunque vaſa ſunt, adhærere, cum his coire, & alimentum recipere poſſe. *Hiſt. Acad. Reg. Sc.* 1716. fœtum in hypochondrio dextro locatum placenta vertebris adhærente memorat. Item Cl. Rau alium magnitudine nucis exteriori uteri

ſuper-

superficiei adhærentem observavit, in qua omnium artuum vestigia jam apparuerunt. Sic & notissima est historia fœtus Mussipontani extra uterum in abdomine geniti, & per plura lustra ibidem hærentis, de qua legi merentur *Anton. Deusingij, Laur. Straussii, Joh. Dan. Horstij* aliorumque commenta hac de re edita *pec. tract. Francof.* 1669. qui cum nostro convenit quod 1. fœtus bene formatus, uti fertur, & omnibus numeris absolutus erat, 2. in abdominis cavo extiterat, 3. mater exili corpore & exiguæ admodum staturæ erat; ab eodem vero discrepat, quod 1. hujus uterus nullo prorsus obductæ cicatricis vestigio, nullo stigmate violatus sed integer erat, adeoque 2. fœtus extra uterum conceptus, 3. per plures annos ibi latuit, 4. quinque retinaculis firmissimis cum peritonæo, intestinis aliisque partibus cohæsit, 5. denique velut lapidescebat & facies præprimis gypsea materia obducta fuerat. Quæ historia multis suspecta est præ aliis *Thom. Barthol.* de rei veritate dubitanti, qui *Cent.* 3. *Ep.* 8. *&* 84. plures rationes allegat, & Guid. Patinus istam pro fabula & sarcasmo quodam venditat. Non minus admirandus est casus vel Tolosani epiploo firmiter annexi vel Aurelianensis fœtus; illius per 25. annos in abdomine hærentis historiam publici juris fecit *Franc. Bayle Tom.* 3. *Inst. Phys.* & *Blegny Zod. Med. Gall. ann.* 1. *obs.* 9. hujus inter uterum & intestinum rectum constituti meminerunt *E. N. C. Dec. ann.* 1. *obs.* 110. & *Monconn. T.* 2. *Itin. Ital.* 2. Obiter hic annotare adhuc liceat, partum Tolosanum in utero prius hospita-

tum

tum fuiſſe, id quod inde patet, quod hæc pars in fundo ulcere tentata fuerat.

§. III.

Non minus hinc inde leguntur exempla fœtuum, qui per loca prorſus extraordinaria è corpore materno poſt longiorem vel breviorem moram ibi factam eruperunt, de quibus prolixe egit *Th. Bartholin. de inſolit. hum. part. viis*, dum alij per abſceſſum, alij per umbilicum, alij per inteſtinum rectum & anum exiiſſe feruntur, vid. *Henr. à Roonhuyſ. l. 2. obſ.* 1. ſimile quid obſervavit Dn. de Littre, nempe ulcere inteſtini recti prægreſſo oſſa fœtus per alvum partim ſponte excreta, partim manu Chirurgica extracta eſſe perhibens Act. Acad. Reg. Sc. 1702. alios per os rejectos eſſe nobis perſuadent *Caſp. à Reies Camp. Elyſ. juc. quæſt.* 91. & *Salmuth. cent. 2. obſ.* 94. ex iliis prodiiſſe alium memorat *Polius Hemerol. Sileſ. Vratisl.* in veſica urinaria alium extitiſſe refertur in *E. N. C. cent.* 5. *&* 6. *obſ.* 20. quorum aliqualia, quia fidem ſuperant, à multis aſſenſum vix merentur. *Cl. Bartholinus* quidem in patrocinium hujus rei à multis adducitur loc. cit. hunc in modum loquens: *vias quidem nobis eſſe obſcuriores, neutiquam tamen Naturæ, cui ubique pateat corpus humanum, hinc alium quemcunque locum capacem & calore tepentem ad fœtus conformationem, quamquam non ad excluſionem aptum eſſe poſſe.* Verum idem *Bartholinus Cent. 3. Ep.* 8. monere videtur, ne hæc ipſa ad omnes caſus extendantur, dum, *temere*, inquit, *monſtroſis obſervationibus, quæ vim conſuetæ naturæ inferunt, non credimus,*

quia ſæpe nos otioſa ingenia & faceta deludunt, nonnunquam & lucri ſpe multa finguntur, quæ nuſquam neque picta fuerunt neque ſcripta, non raro quoque inventis & viſis ſive ex ingenio, ſive ex ignorantia additur. Plura ejuſmodi exempla hinc inde à rerum Medicarum obſervatoribus & ſcriptoribus annotata in medium proferre poſſem, ſi animus mihi eſſet talia congerere; quin potius iiſdem recenſendis ſuperſedeo, vel quia hæc ab aliis jam tractata, vel etiam quod ab inſtituto meo aliena eſſe videntur.

§. IV.

Non multum etiam immorabor hiſtoriis fœtuum, qui luce, antequam illam viderant, privati ultra conſuetum tempus & quandoque diutiſſime in domicilio ordinario, uterum maternum intelligo, aut etiam extra eundem commorati fuerunt, modo ſine putrefactione ſed non abſque induratione & exſiccatione ſubſecuta, modo vero & quidem frequentius corpuſculo in putrilaginem abeunte, quarum plures *Zacchias Quæſt. Med.Leg. L.* 1. *tit.* 2. *quæſt.* 6. recenſet, meminit nempe eorum, qui biennio, triennio & quadriennio ibidem geſtati fuerunt. Sic & fœtus 20. menſium *Ephemer. Vratisl. Tent.* 7. item 16. annorum *Th. Barthol. Cent.* 6. *Ep.* 62. it. 26. & 28. annorum *E.N.C. Dec.* 2. *Ann.* 8. *obſ.* 134. & *Joh. Alboſius,* qui integrum *de Lithopædio* tractatum in lucem emiſit, & 25. annos *Journ. des Sçav.* 1683. memorant. conf. *Mauriceau. l.c. obſ.* 245. *E. N. C. Dec.* 1. *ann.* 9. *obſ.* 162. De lithopædio Muſſipontano vel Senenſi pari-

pariter ultra quinque luſtra in alvo materna degente plura habet hiſt. fœt. Muſſip. ſupra alleg. Quibus addere liceat fœtum 46. annorum, cujus ſupra §.1. mentionem quoq; fecimus, quique ante ſex & quod excurrit annos in Suevia viſus, cui fidem forſan denegabit poſteritas & nos forte etiam denegaremus, niſi noſtra memoria contigiſſet, & teſtes oculati numero plures nos convincerent. His ſubjungimus *Schenckium*, qui *l.* 4. *obſerv. tit. de part.* aliquas etiam annotavit, ſed fabulis & portentis annumerat, & pari illas loco conſtituit cum fabula illa apud *Trigant. l.* 1. *de Chriſt. exped. ap. Sin. c.* 10. qua fabulantur Chinenſes quendam eorum Philoſophum nomine Lauzu 80. annis in matris alvo fuiſſe geſtatum. Non vero tantæ ſum pervicaciæ, ut tot eruditorum hominum teſtimonia in dubium vocare audeam. Paucis potius inquiram in moram, qua intra abdominis latebras illi à corruptione immunes latuere ſtupendam ejusque cauſas, quas quæſiviſſe non quidem detrectat animus curioſus, verum invenire & aſſequi tantum non deſperat. *Frid. Ruyſchius* ſoli aëri ejusque commercio hunc effectum adſcribit, unde *Adverſ. Anat. Dec.* 2. experientia, uti ait, edoctus, contendit mortuum in matrice infantem non putreſcere in pus, neque in ichorem reſolvi, ſed flacceſcere modo & laxum evadere, quamdiu os uteri probe obturatum manet (adde & fœtus membranis involutus eſt) eo vero aperto admiſſoque aëre illico in putredinem abire. Uti & alia corpora ad corruptionem prona ab illa præſervantur, modo aëris acceſſus inde arceatur, uti

fructus arborum vitro probe obturato aut antliæ pnevmaticæ inclusi. Quod si vero juxta *Franc. Mauriceau l. c. obs.* 500. huic causæ modo allegatæ qualitatem salinam, qua aquæ impraegnatæ sunt, adjungere alicui placeat, ei quidem non refragabor, hoc solum monens, quod notabilis salium copia sine noxa & erosione tenelli corpusculi hic admitti vix possit. Franc. Bayle rem magis determinans, succum acidum in epiploo existentem accusat, ideo maxime, quia fœtus ipsius huic parti connexus fuerat, quod acidum partes volatiles figere & soliditatem inducere aptum natum esse credit. Cui alij respondent, salis fixi parum inesse animalibus, & volatile corruptionem magis promovere quam impedire, quia fermentationis auctor est, uti idem è Chymicis patet. Neque etiam frigori, quod corpora naturalia sarta tectaque alias conservat, hic effectus verosimiliter adscribitur, utpote quod in homine vivo merito exulat; neque siccitati, qua dicta corpora naturalia ab interitu pariter vindicantur, quippe cui humida loci accelerandæ putredini opportuni constitutio obstat, & partes humoribus diffluunt, quamvis aquæ, cui innatare embryo solet, jam effluxerint. Quas difficultates si mecum pondero, cum *acutissimo Scaligero* ingenue fateor, *nos in tenui rerum luce caligare, in mediocri cæcutire, in majori cæcos esse; cordati proin hominis esse, quædam æquo animo velle ignorare.*

§. V.

Sed ut propius ad institutum meum accedam, me non latet, non deesse casus, imo non paucos

cos numero proſtare fœtuum plene & plane formatorum, qui perrupto prius utero, ſive naturaliter ſive etiam p. n. conſtituto, in abdominis cavitatem vel toto corpore vel quibuſdam ejus partibus tranſierunt, & in inſolito hoc hoſpitio diutius vel brevius commorati ſunt. Dum autem obſervationes in numero haud adeo exiguo hac de re factas eſſe pronuntio, id ipſum non impedit, quo minus illa, quam ſupra exhibui, rariorum catalogo adſcribatur. Quodſi enim quis perpendit, inſigne temporis ſpatium ne dicam plura luſtra præteriiſſe, antequam aliquoties dictæ uteri rupturæ curioſis ſeſe obtulerunt, inter rariora referri illæ utique merentur. Dum vero de utero rupto ſermo mihi eſt, illa phænomena intellecta non volo, quibus hoc viſcus violenta obſtetricis manu, aut inſtrumentis in fœtus extractione adhibitis rudius tractatum, læſum atque infelici enchireſi dilaceratum fuit, qualia apud *Mauriceau l. c. obſ.* 26. & 147. annotata legimus. Quin potius de illa uteri ruptura quædam in medium proferam, quæ à cauſa magis interna arceſſenda eſt, quaque fœtus nunc caput, nunc pedes manuſve, qua data via eſt, in abdomen exerit, nunc etiam toto corpore erumpit. *Fabricius Hild. cent.* 1. *obſ.* 64. & 67. refert de infante, qui tentato exitu matricis fundum dilaceravit, totoque capite in ventris infimi capacitatem prominuit, & *cent.* 4. *obſ.* 57. de alio tranſverſim ibidem locato pedemque ſiniſtrum in dictam cavitatem exerente manu dextra in uteri cervicem propendente. Pariter *Sal. Reuſſelius E. N. C. Dec.* 2.

ann. 7. *obſ.* 10. meminit uxoris civis Stuttgardiani, in cujus cadavere, poſtquam partu nono periit, fœtus medio corpore utero egreſſus repertus eſt, natibus pedibusque inibi relictis, cui ſubjungit aliam obſervationem à *Dn. Witzel Phyſ. Francoſ.* ipſi communicatam, qua medium uteri ſcirrhoſum redditum, poſt diſruptum hoſpiti ſuo exitum conceſſit. Sic & in *E. N. C. Dec.* 2. *ann.* 9. *obſ.* 115. memoratur, aurifabri conjugem quater diſtocia laborantem mortuos fœtus enixam eſſe, cumque quinta vice in partus laboribus eſſet, poſt fragorem exauditum dolores ceſſaſſe, matremque horrore correptam obiiſſe; poſt mortem uterum tanto foramine hiaſſe, ut pugnus intromitti potuerit, perque hoc fœtum in abdomen penetraſſe; & *Dec.* 3. *ann.* 5. *&* 6. *obſ.* 133. ſimilis ruptura in collo uteri non procul ab orificio interno, item *Dec.* 1. *ann.* 2. *obſ.* 284. alia in fundo ejuſdem ulcere gangrænoſo prægreſſo exhibetur. Non minus *Cl. Læſcher in Diſſ. obſ. de hom. ſel.* quæ 1722. Wittenbergæ prodiit *obſ.* 12. perhibet ſe embryonem à difficili partu in abdomen prolapſum bis vidiſſe conf. *Salmuth. cent.* 1. *obſ.* 60. Similes uteri rupti hiſtorias nunc in fundo, nunc in cervice factas & fœtus in abdomen erumpentes memoriæ prodiderunt *Fr. Mauriceau l. c. obſ.* 251. *Plazzonus l.* 2. *de part. gen. c.* 14. *Stalp. van der Wiel cent.* 1. *obſ.* 66. *& cent.* 2. *part. pr. obſ.* 30. *Courtial. obſ. Anat.* 10. & in *hiſt. fœt. Muſſip.* exemplum refertur fœminæ, quæ 4. ante partum ſeptimanis prona in terram delapſa ſonum quendam veluti crepaturam audivit, & reliquo geſtationis tempore pallida

lida & triſtior de pondere abdominis conquerebatur, in cujus alvo poſt mortem ſanguis copioſus & fœtus integer nulla putredine infectus neque fœtore gravis repertus eſt, utero tanto hiatu gaudente, ut pomum granatum diſruptum referret. Si cui plura hac de re noſſe volupe eſt, adeat *Cl. Joh. Maur. Hoffman. Diſq. corp. hum. Anat. path. Spec.* 9. §. 23. Extraordinarium vero eſt, quod Henr. à Roonhuyſen narrat, nempe ejuſmodi fœtum inteſtino colo tam firmiter agglutinatum fuiſſe, ut ſeparari ab eo ſine forcipe haud potuerit. Inter omnes vero hoſce caſus vix alius meo ita ſimilis eſt ac ille, qui in *Diſſ. de fœt. ex uter. matr. mort. matur. exſcind.* quæ *Præſ. Cel. Laur. Heiſtero* 1720. *Altorſii* in lucem prodiit, extat, in quo ſubjectum patiens pariter ac noſtrum toto geſtationis tempore de nullo morbo vel ſingulari ſymptomate conqueſtum fuerat, de reliquo florido faciei colore conſpicuum erat, placenta & ſecundinæ optime conſtitutæ. In aliquibus vero à noſtro differt, quod 1. illic matrix in latere ſiniſtro, hic vero in dextro cervix perrupta. 2. in illo uterus circa oras rupturæ nigricans, tenuis & quaſi putridus, in hoc vero præter aliqualem inflammationem nihil tale viſum. 3. in illo caput infantis ad faciem uſque, in hoc vero totus fœtus ſiniſtro pede excepto per aperturam penetraverat.

§. VI.

Id, quod modo innui, manu quaſi me ducit ad fœtum noſtrum paulo accuratius examinandum, pluresque circumſtantias, quæ in illo notatu dignæ

gnæ occurrunt, ſpecialius enodandas; quod dum facere aggredior non male factum iri confido, ſi præcipua momenta aliquot quæſtionibus problematicis complectar. Sit itaque Quæſt. prima: *An fœtus noſter, quia uteri cervici per aliquod tempus impactus hæſit, reſpirare jam inceperit?* Pro negativa opinione plura militant, & quidem 1. quod nondum in lucem editus fuit fœtus; jam autem apud omnes in confeſſo eſt, embryonem quamdiu in utero degit, reſpiratione deſtitui, imo & ſecundinis involutum, ſed extra uterum exiſtentem per aliquot horas abſque aëris commercio ſupereſſe poſſe; ſin vero ſemel aëris uſura fruitus eſt, eum abſque vitæ jactura ne per momentum hoc elemento carere poſſe, uti *Guil. Harveus de gener. anim. exerc. de part.* peculiari problemate id ipſum evincere conatur, conf. *Hartſœck. cont. conj. phyſ. p.* 129. cujus rei ratio eſt, quod ſanguis in fœtu aliam, quam in adultis viam ingreditur, pulmonesque maxima ex parte præterlabitur, quem curſum ſervat in fœtu utero licet excluſo membranis vero concluſo, quamprimum vero ille unica tantum vice aërem hauſit, ſanguine ad pulmones ruente dictæ viæ mutantur, quo facto aër, ut circulus ille perennet, abſolute neceſſarius eſt, uti id erudite deduxit *Archib. Pitcarn. Diſſ.* 4. *de cauſ. diverſ. mol. qua fluit ſang. per pulm. in nat. & non nat.* 2. loci anguſtia atque continua uteri conſtrictio fœtum noſtrum comprimens atque in anguſtum cogens huic reſpirationi obicem poſuiſſe videtur. Me quidem non latet aliquando contingere, ut ille aliquandiu in uteri vagina

hærens

hærens aërem eo delatum intra corpus assumat, quibus *Cl. Bohn. de Offic. Med. Forens. c.* 6. subscribit contendens, fœtum in partu existentem atque intra uterum adhuc hærentem aëris portionem per vaginam admissam in pulmones suos recipere valere, quantum ad hos tantisper explicandos atque natatiles reddendos sufficit, nihilominus postea mortuum exturbari. Præter rationes, quæ adduci possent, idem non obscure comprobat experientia de vagitu infantis, quem quandoque exaudiri certum est, quemque sine prævia inspiratione fieri posse, nemo facile asseret; quamvis negari è contrario nequeat, hunc sonum auditum non semper fœtui sed non raro flatibus deberi, quos extra graviditatem quandoque, frequentius in gravidis è matrice erumpere vult *Fr. Mauriceau l. c. obs.* 105. *&* 110. Quodsi vero quis serio perpendit, fœtum, de quo agimus, non in vagina, sed in uteri cervice adhuc latitasse, iste facilis non erit respirationem ejus stabiliendi. Quippe si vel maxime largiar, hanc actionem locum habere interdum illo in casu, in quo fœtus in vagina est, quæ thoraci sese dilatanti magis cedit, idem concedere non possumus, siquando in cervice hospitatur, ubi illo undique & undique compresso thoracis dilatatio fieri æque haud potest & sine hac inspiratio concipi nequit. Ejusmodi compressionem & aliqualem constrictionem in vagina pariter contingere non inficior, simul vero, uti modo dictum, autumo, istam tantam non esse, ut pectoris dilatationi obicem ponere valeat. Quibus accedit, sæpius allegatam dilatatio-

tionem in prima inſpiratione notabiliorem eſſe debere, quam in reliquis ſubſequentibus. Neque mihi contrariari videtur Pitcarnij opinio l. c. ſtatuentis, in fœtu prima vice reſpirante aëris irruptionem antecedere thoracis dilatationem. 3. Labes, quæ in uteri cervice poſt mortem deprehenſa eſt, quæque non tam in corruptione quam levi aliqua inflammatione conſiſtebat, memoratam partem anguſtiorem reddidit, adeoque dictam compreſſionem non parum auxit; 4. fœtus noſter in abdominis cavo exiſtens reſpirare non potuit ob notabilem cruoris quantitatem inibi fluctuantem, qui ſanguis dilatato etiam pectore loco aëris os & tracheam ſubiiſſet: quibus poſitis fœtus noſtri reſpiratio haud immerito in dubium vocatur. Neque illam evincunt flatus, qui in abdomine erant, & aperto eo cum impetu exierant, utpote qui demum poſt fœtus egreſſum uteri oſculum ex parte apertum intrarunt, inde per cervicis hiatum p. n. in abdomen penetrarunt. Licet ergo non omni aëris commercio privatus fuerit, hunc tamen reſpirationi aptum non fuiſſe, vel ſi etiam talis credatur, ob locorum anguſtias pectus non potuiſſe dilatari ſtatuo.

§. VII.

Modo allegatis rationibus ſubjungere liceat examen cum pulmonibus inſtitutum, quod eundem non reſpiraſſe haud obſcure declaravit. Eorum quippe textura compacta erat non laxa, non veſicularis, ſeu (ut Hippocratis voce utar) τεφρώδης, color non dilute ſed obſcure rubicundus erat, inſuper aquis injecti fundum petebant ne-

que

que superficiei innatabant. Post Hippocratem *Galenus de usu part. tit. 6.* pulmonem in fœtu (nondum respirante) rubrum, densum, contractum & ponderosum esse innuit. Jam vero experimentis plurimis sæpius hac de re institutis evictum est, dictos pulmones, si fœtus semel tantum neque adeo magnam aëris portionem hausit, aquæ supernatare. Quam docimasiam de pulmonum subsidentia in aqua, vulgo die Wasser-Probe mit der Lungen vocatam, plus una vice hic loci in Theatro Anatomico instituere vidi, quo ante respirationem semel celebratam non modo toti pulmones, sed & lobulus unus post alterum, horumque exiguæ portiones nunquam non subsidebant, facta postmodum unica eaque levi aëris inflatione, non solum color in dilutiorem è vestigio mutatus, sed & pulmones aquis supernatabant & simul cor suspendebant. Quod experimentum, utut à plerisque Medicinæ Forensis Scriptoribus, nec non ab *Harveo, Bartholino, Schwammerdammio, Kypero, Ettmüllero, Stalpart van der Wiel*, præ aliis à *Joh. Schreyer Phys. Cizens. pec. tr.* 1690. *Cizæ edit.* allegetur & commendetur, non omnino tamen firmum, sed lubricum & sæpius fallax esse haud infimi subsellij Auctores contendunt, inter quos primo numerari loco meretur *Exc. Dn. D. Zellerus, Archiater Würtembergicus & Professor Tubingensis Primarius undiquaque meritissimus, Patronus meus omni venerationis cultu prosequendus,* qui in *Diss.* 1691. *Tubing.* habita stabilitum it, pulmonum in aqua subsidentiam infanticidas neque absolvere neque à tortura libe-

rare; cui adjungo *Cl. Bohnium de Offic. Med. Forens.* qui *cap. 6. part. 2. de renunc. diffic.* item *Diss. de infanticid.* neque respirationis actum è supernatione, neque ejus defectum è subsidentia pulmonum in aquis certo concludi posse pluribus confirmat. Conf. *Cl. Valentini Pand. Med. Leg. part. 2. sect. 7. introd. §. 4. & cas. 7. & seqq. Schœpffer Diss. erud. de pulm. infant. natant. & submerg.* Præ aliis hanc controversiam prolixe tractavit *Paul. Ammann. Prax. vuln. leth. Dec. 6. Hist. 1.* Quare meo quidem judicio *Cel. Bergerus JCtus & Prof. Witteb. in delin. Jur. Crimin.* recte hanc pulmonum explorationem medicam probat, simul vero etiam caute in ea procedendum, pluresque circumstantias probe attendendas esse inculcat; quarum præcipuæ sunt: 1. pulmonum sana vel morbosa constitutio, in hac eos à putredine & fermentatione resolvi atque leviores reddi recte judicat *Cl. Herm. Frid. Teichmeyer Med. Leg. c. 24.* cum quo apprime consentit *Cel. Frid. Ruysch.* qui referente *Chr. Henr. Erndl. Itin. Angl. & Batav. p. 90.* signum fœtus mortui à pulmonibus desumptum valdè lubricum statuit, eo quod, si cadaverculum à longo tempore jam extinctum & aëri liberiori expositum fuerit, pulmonum structura per supervenientem fermentationem adeo quandoque evertatur, ut supernatent aquæ, licet in utero matris extinctus fuerit fœtus. 2. diversa aquæ quantitas hoc experimentum quoque labefactare potest, quodsi enim major illa fuerit, pulmones ex aliquorum mente superficiei facilius supernatabunt, quam si minor illa extiterit, qui tamen

ex-

experientiam non omnino conſentientem habent. Idem 3. diverſo modo ſe habet, prout infans ſemel tantum & parum, vel ſæpius & multum aëris inſpiravit 4. illud ideo quoque fallax pronunciatur, quoniam capite excluſus reliquo corpore in partu adhuc hærente reſpirare & mox expirare poteſt, de quo phœnomeno *Cl. Bohnii* verba ſupra allegavimus. Idipſum 5. confirmat, quod ſecundinis excluſus nefanda matris manu interfici poſſit, antequam reſpirare inceperat. Quibus addo 6. notum eſſe, quod fœtus modo erumpentes quandoque per aliquot momenta non reſpirent, ſed mortui velut jaceant, & à ſpirituoſis excitari atque ad aërem hauriendum invitari quaſi opus habeant. Quæ cum ita ſe habeant, hoc ratiocinium, ſubſident pulmones ergo non reſpiravit, firmius eſſe altero illo, ſupernatant ergo reſpiravit & violenta morte periit, ſalvo aliorum rectius forſan ſentientium judicio concludo.

§. VIII.

Quia vero actu reſpirationis etiam denegato nihilominus vivere fœtus in utero poteſt, quæritur ſecundo loco *utrum fœtus noſter vivus adhuc, an vero mortuus ex ergaſtulo ſuo proruperit?* Prius quod attinet conceptu difficile eſt, qua ratione uterus non modo è ſinu ſuo expellere, ſed & ulterius eum in abdominis cavitatem ad hypochondrium ſiniſtrum usque promovere valuerit, præter quod fœtus ipſe nil prorſus motu ſuo eo conferret. Quod dum ſtabilio, non id ago, ut in dubium vocem fibras hujus viſceris muſculares easq;

copiosas & robustas, quæ partibus vicinis, præsertim musculis abdominis simul agentibus aptæ utique natæ sunt, insignem in utero constrictionem præstandi; ut taceam *Cel. Ruysch. in tr. de muscul. in fund. uter. repert.* nuperrime edito in eo occupatum esse, ut id ipsum multis & solidis argumentis adstrueret. Interim tamen experientia teste firmum etiam manet, fœtum in utero mortuum partus difficilis causam plerumque existere, ideo quia ad exclusionem sui nihil prorsus contribuit. E contrario quantum motus ejus ad partum faciat, exempla fœtuum mortua jam matre propriis unice viribus in lucem erumpentium haud obscure innuunt, de quibus *vid. Cel. Vateri Disp. de part. homin. post matr. mort.* Eidem quoque favent ea, quæ Cel. Ruyschius observavit, scilicet embryones in utero materno mortuos paulo post insigniter mutari, ita quidem ut colore cinereo tingantur, & postea aëri expositi caput potissimum collapsum sit *vid. Advers. Anat.* 2. Deinde apertura uteri p. n. tanta fuisse non videtur, ut constrictio ejus sola fœtum prorsus nihil eo conferentem, neque ullo modo eluctantem è sinu suo propellere potuerit. Denique si vel maxime hoc concedatur probabile non est, eundem tantum viæ emensum & usque ad hypochondrium sinistrum progressum fuisse. Posterius vero, nempe quod, antequam lucem hanc vitalem viderat, non tam expirarit quam potius extinctus sit, contrariæ rationes eæque non infirmæ suadere videntur, quarum præcipua est, quod in corpusculo ejus, altero post

ma-

matris mortem die examinato, epidermis undique, præprimis in facie, ubi tenuiſſima eſt à ſubjecta cute facile ſecedebat, id quod certiſſimum fœtus ab aliquot diebus mortui ſignum venditari ſolet. Huic ſubjungo illam, quod veroſimile ſit à diuturnis & magnis uteri conſtrictionibus placentam à matrice avulſam debitum ipſi nutrimentum non ſuppeditaſſe, quem nutritionis defectum mors non potuit non preſſo pede inſequi. Non minus idem probabile reddit, quod ſecundinis excluſus per aliquot dies in collo uteri hæſit, in quo loco utpote minus commodo ob compreſſionem cervicis inſignem diu ſupereſſe vix potuit. Neque problema Harveanum, de quo §. antec. dictum, mihi contrariari quin potius favere videtur, quo poſito illum ſecundinis ab aliquot diebus excluſum absque reſpiratione vivere haud potuiſſe certum eſt. Et quod Ruyſchii autopſiam ſpectat de mutatione fœtus poſt mortem, in propatulo quidem eſt, noſtrum non cinereo ſed ordinario colore, nempe albo rubente conſpicuum, neque etiam collapſum fuiſſe; verum hoc tenendum etiam eſt, dexterrimum hunc Anatomicum de embryonibus tenellis & abortivis illam intellectam velle. Quibus probe ponderatis ſuſpicor, fœtum noſtrum, dum rupto utero cavitatem abdominis intravit, vel non vixiſſe, vel paucis horis poſt vita privatum eſſe, quia eidem illic exiſtenti omnis nutritio, nec non reſpiratio in ſanguine velut natanti denegata fuit.

§. IX.

§. IX.

Tertio loco quæri poteſt *num capite primum & ultimo pedibus è primo hoſpitio ſuo egreſſus fuerit infans noſter?* Equidem facile prævideo, plures hanc quæſtionem magni momenti non eſſe judicaturos & parum intereſſe, ſive hac ſive alia parte primum ex utero exierit; iſtam vero ſusque deque habendam non eſſe è ſequentibus patebit. Eſt vero illa ipſa deciſu facilis, ſi modo ſitus, quem aperto matris abdomine adhucdum tenuit, quique in Hiſtoria deſcriptus eſt, accuratiore oculo inſpiciatur. Si enim in memoriam mihi revoco capitulum in hypochondrio ſiniſtro locatum, truncum oblique deorſum ad inguen dextrum exporrectum & alterum pedem uteri collo inſiſtentem, ſi etiam perpendo, eundem fœtum inſtante partu caput primum obtuliſſe, uti ex relatione obſtetriculæ, cui tanquam artifici hac in re credendum, quæque tactu illud exploravit, colligi poteſt, non poſſum non concludere, caput, quod in occurſu erat & hiatui p. n. proximum primo omnium loco erupiſſe. Cui addo, quod ſi pedibus primum exiiſſet, præter quod ſitus longe diverſus fuiſſet, poſt utriusque humeri egreſſum à cervicis conſtrictione caput ob grandiorem, qua gaudere ſolet, molem in collo procul dubio permanſiſſet. Equidem ſi rationem conſulo, illi quidem conſentaneum magis eſt, pedes primum prorupiſſe, ex ea ratione, quia impetus, quem fœtus calcitrans in uteri ſubſtantiam facit, ruptionis cauſa non inepte ſtatuitur, uti id ipſum caſus notatu dig-

gniſ-

gnissimus supra è *Fabricio Hild. cent. 4. obs. 57.* allegatus ob oculos ponit; è contrario caput, quod crassum & obtusum est, matricem æque perrumpere aptum natum non est ac pedes, instrumenta ratione tum configurationis, tum etiam motus sui, quem toto die in utero fieri nemo dubitat, hunc effectum producendi maxime accommodata. Quare uteri perruptio conceptu facilior esset, si ab extremitatibus inferioribus producta illa fuisset; quia vero autopsia è supra dictis circumstantiis enata omni ratiocinio & conceptu potior est, hoc posthabito illi non possum non suffragari; hoc verbo adhuc annotans, casum, quem hic exhibeo, à pluribus aliis in eo discrepare, quod fœtuum aliqui altera tantum sui parte nimirum capite vel integro vel dimidio, aut brachio & pede nunc alterutro nunc utroque, aut corpore dimidio ex utero emerserunt, placenta vel in eodem relicta vel à fœtu in abdominis cavum pertracta, uti in nostro hoc factum esse in historia indigitavi.

§. X.

Majoris meo quidem judicio momenti est quæstio quarta, nempe *qua de causa uterus ita ruptus sit & an parturientis constitutio aliquid eo contulerit?* in qua enodanda hoc tanquam firmum suppono, partum difficilem remotam hujus ruptionis causam utique fuisse, dum fœtus per vias ordinarias erumpere non valens insolitas & p. n. sibi ipsi paravit. Quare primo omnium inquirendum mihi esse videtur in rationes, ob quas partus difficilis factus. Cujus causa nunc

D à fœ-

à fœtu, nunc à matre ipſa, nunc vero ab obſtetrice repetenda eſt; hanc ultimam ſtudio hic prætermittens de eo magis ſolicitus ſum, an fœtui culpa quædam adſcribenda ſit, à qua is ex parte liberatur, ſi in memoriam quis ſibi revocaverit, eum, quantum conſtat, debilem non fuiſſe, multo minus in principio mortuum, neque nimis magnum aut monſtroſum, neque perverſe in utero locatum, neque funiculo umbilicali circa collum & artus implicitum, ſolitarium etiam neque gemellum, non putrefactum, exſiccatum aut in juſto duriorem ſubſtantiam transformatum, non ultra legitimum tempus in utero detentum, inſuper bene formatum fuiſſe, neque hydrocephalo laboraſſe; ſic & ſecundinas, quæ pars fœtus ſunt, non firmiores fuiſſe earum disruptio debito tempore facta ſatis docet; neque funiculus juſto brevior fœtui erupturo obicem poſuit. Rarius ne dicam rariſſimum eſt, placentam parti uteri infernæ, ubi collum eſt, poſt conceptionem adnaſci, eoque fœtui viam occludere, quod ante aliquot dies inſolito ſpectaculo viſum hic eſt. Matrem quod attinet, quoad multa excuſari illa poteſt; uterus quippe, quantum explorari potuit, male locatus non erat, non antrorſum, retrorſum aut ad latera inclinatus, de quo ſitu perverſo apud *Henr. à Deventer nov. lum. art. obſtetr.* plura reperiuntur; neque idem male conformatus, neque oſculum præter morem craſſum & prædurum erat, adeoque minus dilatabile, neque omnino clauſum, uti in atretis fieri ſolet; neque ſcirrho aut excreſcentia quadam

ob-

obſeſſum; neque uterus in vaginam aut extrorſum prolapſus; neque mola adfuit, neque calculus in veſica; ſic & mater non fuit morboſa, non gibboſa, non debilis, non delicatula, non primipara, non junior.

§. XI.

Verum alia accidentia, quæ partui obicem poſuere, allegari poſſunt. Ad quæ refero 1. quod annoſa fuerit, nempe anno quinquageſimo propior, qua in ætate cartilagines & ligamenta rigidiora facta tam facile extendi nequeunt. 2. ſtaturam, qua erat, exiguam, quæ duo incommoda poſt ſe traxit, quorum primum eſt juſto minor oſſium pubis & coxendicis diſtantia, ut & oſſis coccygis & ſacri antrorſum facta incurvatio, ejusque firmior & minus flexilis cum oſſe ſacro connexio, qua aqualiculus & viæ, per quas eniti fœtus debebat, anguſtiores redditæ fœtui erupturo exitum denegarunt, præprimis ſi fœtus πλατύστερνος, ſeu latis humeris præditus fuerit annotante *Petr. Foreſto L.* 28. *obſ.* 70. Nota mihi eſt fœmina hujus loci è Nanorum ſeu pumilionum familia oriunda, quæ ob parvam corporis ſtaturam ſex quidem fœtus edidit, nunquam vero partu naturali, ſed illi omnes mortui vel integri vel fruſtulatim manu chirurgica extrahendi erant. Subjungere placet obſervationem 190. *Fr. Maurceau l. c.* qua hiſtoriam fœminæ tam exiguæ ſtaturæ exhibet, & oſſa adeo propinqua, illudque coccygis ita antrorſum incurvatum, ut capiti infantis ſolito majori non in hoc tantum partu, in quo dexterrimus hic Operator auxiliatrices ipſi manus præbuit,

 ſed

ſed & tribus prægreſſis exitus non pateret, illudque in ſitum etiam naturalem aliquoties diſpoſitum priſtinum ſemper reciperet. Cauſam hujus rei ſolis aqualiculi anguſtiis adſcribit, quæ impedierunt, quo minus embryo ſeipſum in matrice vertere, aut à ſe, qui obſtetricandi munere fungebatur, debito modo verti potuerit; quod eo minus fieri poteſt, ſi oſſa innominata ſimul ſumta ad alterutrum latus inclinant, utero licet recte locato, quod pariter bene annotavit *à Deventer l. c.* 2. incommodum à parva corporis mole proveniens erat, quod ingruentibus partus doloribus ſella obſtetricali, uti fieri debebat, inniti non potuit; unde factum, ut plerique naturæ conatus irriti fuerint, fœtumque non rite promoverint. Poſſet vero quis regerere, modo dicta, præprimis pelvis anguſtias & minorem oſſium hanc conſtituentium diſtantiam non adeo attendendas eſſe, quia compertum eſt, iſtam antea jam gemellos favente Lucina in lucem edidiſſe. Sed reſpondeo 1. gemellos utpote mole minores plerumque facilius eniti, quam fœtum ſolitarium, qui ordinario major eſt 2. ab illo tempore, quo primùm peperit, ligamenta & cartilagines magis rigidas & minus flexiles redditas fuiſſe rationi conſonum videtur. Quæ & ſimilia declarant, quas ob cauſas difficilis fuerit partus, quarum pleraſque recenſet *Exc. D. D. Dan. Nebel Diſſ. de extr. fœt. hum. ex uter. Heidelb.* 1713. *habit.* Quid ergo mirum, ſi viis ordinariis minus patulis ſed nimis anguſtis exiſtentibus fœtus prorumpere laborans aliam eamque extraordinariam & p. n. quæſivit.

§. XII.

§. XII.

Itaque delabor ad illas causas, quæ uteri rupτionem produxerunt, & simul ad Quæstionem quintam, *annon insignis cujusdam corruptionis vestigia in utero apparuerint?* Eos etiam, quibus corporis humani structura non omnino incognita est, haud latet, cum matrice ita comparatum esse, ut vel in fundo, vel etiam circa cervicem non raro inflammatione, ad quam valde proclivis est, corripiatur, & huic dispositio vel cancrosa, vel gangrænosa quandoque superveniat. Cui malo varia occasionem præbent, quorum præcipua sunt diuturna fœtus in ejus cervice mora tempore partus instantis, indeque vasorum & partium compressio orta, quæ in nostra parturiente pariter observata fuit, fœtu ultra tres dies huic cervici impacto. Suum quoque symbolum eo confert rudior vel fœtus vel secundinarum extractio, quæ læsa ejus substantia stagnationem sanguinis & subsequentem inflammationem infert. Porro eo contribuit corpus peregrinum in utero diutius, quam par est, contentum e. gr. placenta uterina vel integra vel saltem notabilis ejus portio; nec non in causa quandoque est lochialis fluxus vel ob aëris frigidioris ingressum vel ob aliam quamcunque causam suppressus. Ab his & similibus sanguinis stagnationem & ab hac inflammationem, post corruptionem natales suos ducere haud obscure colligitur & apud Observationum Scriptores annotatum legitur; præ aliis apud *Fr. Mauriceau obs. sur la gross. & l'accouch.* *E. N. C. Dec. 2. ann. 7. obs. 10. & Cent. 9. & 10.*

obs. 20. Verum omnes illæ, quæ ejusmodi mala incurrerunt, antea febre acuta, doloribus ventris, nec non duritie & tensione abdominis laborarunt; insuper humoris saniosi, fœtidi, magis minusve rubicundi excretio post uteri hæmorrhagiam aut fluorem album accessit, quam hæmorrhagiam in fœminis menstrua ob ætatem non amplius expertis dispositionis uteri ulcerosæ vel cancrosæ, nec non brevi subsecuturæ mortis signum esse idem experientia edoctus affirmat. Nostra è contrario de nullo dictorum symptomatum conquesta unquam est, uti nec constat, eam ♀ei quid ab impuro concubitu contraxisse. Ei tale quid temere imputare nolo, quia vero antea jam gemellos utero gestavit, adeoque illicitæ ♀i indulsit, eam non ab omni labe immunem fuisse suspicor, quæ tamen tanta non fuisse videtur, ut notabile malum utero affricaret.

§. XIII.

Quibus rite consideratis mihi persuasum est, nullum in utero vitium p.n. antea fuisse (si levem inflammationem, tum à compressione uteri, tum etiam ab aëre per aperturam p. n. abdomen subeunte ortam excipias) sed continui solutionem, quam in illo post mortem videre licuit, fœtui adscribendam esse, qui motu fortiore (à quo membra fœtus quandoque luxantur, vid. *E. N. C. Dec.* 2. *ann.* 9. *obs.* 115.) calcitratione & conatu erumpendi tantum in hoc viscus impetum fecit, ut tenera & mollis ejus substantia eidem resistere haud valuerit. Huic causæ adjungo uterum ipsum, ejusque tam constrictionem extraordinariam in

diu-

diuturnis partus laboribus, quam texturam; quæ in gravidis valde laxa, mollis atque ſpongioſa eſt, quia ob inſignem affluxum multum ſanguinis veluti ſpongia imbibit & intra poros ſuos recepit, vaſis ejus mirum in modum turgentibus, uti id in partu demortuis obſervare licet. Neque tantum ſpongioſa eſt ejus ſtructura, ſed & ſinuoſa, celluloſa & cryptis ſinubusque referta, quæ antea in non gravidis dura, denſa & compacta fuerat, quod *Exc. Abrah. Vater Diſſ. de uter. gravid. Witteb.* 1725. *habit.* præ aliis demonſtrat; cui ſuffragatur *Joh. Fantonus Anat. Corp. Hum. Diſſ.* 10. de utero gravido hunc in modum loquens: *fungoſa textura ejus apparet ceu multis cavernulis veluti lienaribus cellulis intercepta, quæ invicem uti in liene communicare videntur*; quas cellulas diverſæ figuræ & magnitudinis in gravida 8. menſium pariter obſervavit *Cl. Littrius.* Hos ſinus anfractuoſos in quolibet utero, à quo placenta modo ſeparata fuit, oculis facile ſe ſiſtere, atque uterum, qui multum ſanguinis intra ſubſtantiam ſuam alit, molliorem & ſpongioſiorem reddere certum eſt. Non vero æque conſtat de majore vel minore ejuſdem craſſitie in gravidis, aliis, nempe *Graafio, Bohnio & Deventrio* illam ratione & experientia ſtabilientibus, eamque in enormi expanſione non imminui mirantibus, aliis è contrario matricem tempore graviditatis tenuiorem reddi contendentibus, quorum placitis *Fr. Mauriceau, Stalp. van der Wiel & Petr. Dionis* adſtipulantur. Meam non facio hanc litem paucis ſolum annotans, non tantum craſſitiem aut tenuitatem, ſed & mo-

molem & magnitudinem confiderandam eſſe, quæ ſi cum illa conferatur conſentiente avtopſia aſſeri poſſe, uteri parietes in gravidis tenuiores in ſe non fieri, ſed quia majus in volumen extenſus ille eſt, tales videri intuentibus; aut vice verſa eosdem abſolute loquendo non incraſſari, quod ſi vero in memoriam nobis revocamus, corpora naturalia dilatata plerumque attenuari, id ipſum vero in utero non animadvertimus, eum hoc ſaltem reſpectu craſſiorem evadere affirmari ſalva veritate poteſt. Quod vero collum ejus & oſculum internum attinet, illud quod craſſum alias & compactum eſt, in partu multum attenuari a nemine facile negabitur. Supra allegatas uteri rupti cauſas, nempe fortiorem fœtus motum & enitendi niſum, magnam uteri conſtrictionem, mollemque ejus fabricam in gravidis fuſe deducit *Fr. Bayle l. c. Diſſ.* 6. addens aliam, quæ in Toloſano locum habuit, ſcilicet terrorem, quo animus matris in urbe peſte afflicta continuo agitabatur.

§. XIV.

Sexto inquirendum etiam eſt in cauſam, ob quam *parturiens noſtra, quæ antea pro eo ſtatu, in quo erat, ſatis bene ſeſe habebat & vivido vultu conſpicua erat, tam ſubito mutata cadaveroſam faciem induerit, & bis vel ter convulſionibus correpta fuerit?* Earum non una allegari poteſt, & quidem 1. quod natura hominis, quo robore etiam & vigore gaudeat, à diuturnis atque perpetuis fere doloribus atque laboribus, quales in partu præprimis difficili vel ſentiuntur vel perferuntur, multum fatigetur, tan-

dem-

demque ſuccumbat; cui accedit, quod in ſubjecto noſtro utpote muliebri & minoris ſtaturæ magnum adeo robur admitti vix poſſit, utut facies vigorem præ ſe tulerit. Addo, læſionem viſceris nobilioris teneriorisque ſtructuræ, quale uterus eſt, vel ſimplicem vel cum aliquali inflammatione conjunctam non potuiſſe non notabilem in M.S. alterationem parere, cujus craſis inſigniter vitiata plura ſymptomata tardius vel citius poſt ſe trahit. Ut taceam, uteri vulnera illo potiſſimum tempore, quo mulieres utero geſtant, à Medicinæ Forenſis Scriptoribus pro lethalibus venditari, ideo maxime quia tum ob ſubſtantiam ſpongioſam, tum etiam ob vaſa ejuſdem cruore multum turgentia hiſce læſionibus inſignis ſanguinis effuſio ſupervenit, id quod in vulneribus hepatis, lienis &c. profundioribus experientia toto die teſtatur; quæ notabilis ſanguinis copia partim ex utero partim è placenta extillans & in cavitatem abdominis effuſa ad mutationem tam ſubitaneam magnum procul dubio momentum attulit. His ſi jungo extraordinariam ventriculi & inteſtinorum, hepatis item atque lienis compreſſionem, nec non vaſorum ſanguiferorum reliquorumque canalium coarctationem, quam inquilinus iſte ruptis repagulis in abdominis cavum erumpens produxit, dubitare non licet, dictorum viſcerum functiones labefactatas & ſanguinis reliquorumque humorum circulum impeditum eſſe, unde non potuit non inſignis in œconomia cataſtrophe contingere. Vultus tanto magis inſigniter immutatus, quo magis rebus ſic ſtantibus animus

anxius, dejectus & de infelici ſucceſſu ſolicitus erat; in confeſſo quippe eſt vultum animi januam eſſe & faciem morborum indicem, quid ergo mirum? ſi dicta animi ſolicitudo in hac velut in ſpeculo ſe conſpiciendam præbuit. Qualis enim ſanguis, talis facies, qualis facies, talis ſanitas, unde & facies Hippocratica à Coo noſtro *prænot. c.*2. deſcripta & in moribundis ſeſe offerens Medicis Clinicis non raro obverſatur. Convulſiones, quæ ſupervenerunt, inde explicari poſſunt, quod principium vitale omnes vires intendit, hoſpitem valde moleſtum exturbandi, uti iiſdem corpus ſæpius concuti videmus, ſi quando iſtud vel dentium expulſionem vel exanthematum excretionem molitur. Quodſi vero quis modo allegatas rationes in dubium vocet & quærat, quî factum, ut alij fœtus, quorum ſupra §. 2. mentionem feci, præprimis Muſſipontanus & Toloſanus per plures annos in abdomine hoſpitati fuerint, matre diu ſuperſtite neque magnam alterationem experta, ei reſpondeo, deciſu difficile admodum eſſe, quare poſita eadem cauſa idem effectus ſecutus non fuerit. Si mea hac de re cogitata in medium proferre licet, aliquam horum caſuum differentiam à noſtro deprehendo, quæ in eo conſiſtit, quod 1. in illorum aliquibus, e. gr. in Muſſipontano uterus integer erat & nulla continui ſolutio in eo, uti in noſtro caſu occurrebat, quod ſupra §. 2. annotatum eſt, qualem læſionem lethalem eſſe modo innui. 2. In quibuſdam eorum rudimentis fœtus cum ovulo in abdomen delapſis extenſionem & compreſſionem partium ſucceſſivam

vam fuiſſe, quæ, licet enormis quandoque, non tantam alterationem infert, ac ſi eadem in momento velut & uno impetu contingit, uti id in dilatatione cutis apud hydropicos, in tumoribus tunicatis aliisque obſervamus.

§. XV.

Septimo haud abs re eſt, quæſtionem movere, *annon fœtus noſter in partu per aliquod tempus hærens manu chirurgica extrahi, vel operatione cæſarea exſcindi, adeoque & mater & fœtus ſimul vel ſaltem alterutrius vita ſalvari potuerit?* In qua decidenda non inficias eo, embryulciam, quia vires parturientis & niſus eliminando fœtui impares videbantur, locum habere potuiſſe, qua cautum forſan eſſet, ne uterus diſrumperetur. Quia vero ſitus embryonis, quantum ex obſtetricis relatione patet, naturalis prorſus erat, huic vitio verti non poteſt, quod excluſionem ſpontaneam expectare, neque, uti perverſus apud aliquas mos obtinuit, præcipitem nimis manum operi admovere voluit. Brevi poſt occaſio, quæ Hippocratis effato *Sect.* I. *aph.* I. præceps eſt, è manu velut elapſa fuit, doloribus quippe evaneſcentibus & capite ſurſum retracto fœtus uteri cervicem mox perrupit atque ſic manus obſtetricias effugit. Poſtquam vero ruptis repagulis in abdominis cavum tranſiit, illum ſervari utique potuiſſe prima fronte videtur, ſi celeri manu & feſtinata integumentorum ſectione ex abdominis latebris in lucem protractus fuiſſet, idque vel vivente adhuc matre, vel eadem jam mortua; illud eum in finem, ut ſi in artis poteſtate poſitum fuiſſet, tam

hæc, quam etiam iſte letho eriperetur, aut ſaltem, ſi prius obtineri non potuerit, fœtus ad minimum ſervaretur. Et ſane res eſt majori, quam hactenus factum, attentione digniſſima, nempe plures infantes ſuperfuturos, ſi frequentius ipſa hæc operatio cæſarea inſtitueretur, uti id in *Diſſ. pec. Præſ. Exc. Dn. D. Laur. Heiſtero ſupra* §. 5. *alleg.* rationibus Theologicis, Legalibus & Medicis ſtabilitur, ſcilicet fœtum ex utero matris mortuæ mature exſcindendum eſſe. Sunt quidem non pauci, qui operoſe contendunt, hanc ſectionem adminiſtrari in corpore vivo ſalva manente matre haud poſſe, è quibus ſæpius allegatus *Mauriceau de morb. gravid. l.* 2. *c.* 32. illam exceſſum inhumanitatis, crudelitatis & barbariei vocat, & qui eam exercent, temerarios appellat & opinioni ſuæ præconceptæ nimium inhærentes; item quæ Rouſſetus de illa habet, nil niſi deliria & impoſturas eſſe pronunciat, neque ullam, in qua inſtituta fuit, ſupervixiſſe audacter aſſerit, cui ſuffragatur *Guillemeau* miratus eorum credulitatem, qui hujus operationis veritatem & felicem ſucceſſum aliis perſuadere volunt. Sic & *Corn. Solingen Operat. part.* 3. *c.* 42. fatetur, ſe non audere illam ſuſcipere, quia quinquies ipſi infeliciter ceſſit. conf. Viardel, Dionis, Varandæum &c. E contrario alij ratione & experientia id ſtabilitum eunt, inter quos refero *Fr. Rouſſetum Gallum,* cujus liber à Caſp. Bauhino latinitati donatus & anno 1591. Baſileæ in lucem emiſſus eſt, *Thom. Fienum Chir. tr.* 8. *Henr. de Roonhuyſen lib.* 2. *obſ.* 1. Et quod experientiam attinet, modo citatus

tatus Rouſſetus plura exempla eorum, qui ope hujus operationis in lucem protracti fuerunt, præprimis Julij Cæſaris & Scipionis Africani à priore illa nomen accepiſſe fertur, rectius hic poſterior primum Cæſaris nomine apud Romanos ſalutatus fuit. conf. *Plinij Hiſt. Nat. l. 7. c. 9.* reliquis recenſendis, quia id ab aliis jam factum eſt, ſuperſedeo, hoc ſolum adjiciens, quod Ol. Rudbeck hac ſectione in propria conjuge adminiſtrata maximam ſibi famam comparaverit, vid. Monatlich. Unterred. 1689. & Abrah. Cyprianus hiſtoriam fœtus humani poſt 21. menſes ex uteri tuba exciſi matre ſalva & ſuperſtite *Act. Erud. Lipſ.* 1701. *menſ. Febr.* exhibeat; alios caſus vid. ap. *Fabr. Hild. cent. 6. obſ. 63. & ep. reſp. ad Dœring de part. cæſ. Mauric. l. c. obſ. 315. & 593.* Valet hic Phyſicorum axioma, *fruſtra laborare rationem, ubi experientia reclamat,* hanc, utut à negantibus etiam affeiatur, à partibus eorum, qui iſtam ſtatuminant, ſtare in propatulo eſt. Sed rariora eſſe exempla earum, in quibus feliciter adminiſtrata fuit, non inficior, adeoque eam ad illas operationes, quæ facilius in cathedra & charta quam in corpore humano inſtituuntur, referendas eſſe cenſeo.

§. XVI.

Quodſi vero quis præfractæ adeo mentis eſt, ut experimentis hanc in rem factis fidem denegare perſiſtat, ei in memoriam revoco, hoc ſaltem in dubium vocari haud poſſe, quod operatione cæſarea ſervari fœtus queat, ſicubi illa, quamprimum mater expiravit aut ultimum halitum du-

cit, absque ulla mora administretur, atque hac ratione, si matrem à morte liberare in artis potestate non est, saltem vitæ embryonis consulatur vid. *Varandæum de morb. mul. l. 2. c. 6.* hinc *Rod à Castro l. 4. c. 3. de morb. mul.* vult, ut hæc operatio antequam mater plenarie expiret, adornetur, au saltem omnia præparentur, ut illico post mortem fieri possit. Quod vero aliqui objiciunt, sign mortis vel in matre vel in fœtu incerta han sectionem dissuadere, & quidem quod fœtum at tiret, istius motum quandoque non percipi, it ut ab expertissimis quibusque pro mortuo ha beatur; quod vero matrem spectat, in illa, ma xime si suffocatione hysterica simul laborat, nul la subinde vestigia vitæ animadverti. Poterit erg Medico vel Chirurgo idem contingere, quod Vesalio, uti id in vita ejus ab Adamo consignat perhibetur, accidit, ut nempe viva pro mortu cultro subjiciatur. Sed respondeo ad prius; si ve maxime sectio instituatur fœtu adhuc vivent nihil male inde in eum redundat, quin potiu operatoris intentio adimpletur, quæ est vivun protrahere; si vero mortuus ille fuerit irritu quidem labor est, sed nec fœtui nec matri, quan defunctam suppono, noxam infert; imo judicant *Greg. Nymanno de vit. fœt. in uter.* centum præ gnantes irrito labore incidere præstat, quam se mel permittere, ut fœtus vivus in utero mater no misere pereat & luce privetur. Quoad poste rius re probe examinata certa in matre signa vi tæ dari arbitror, neque, si res dubia fuerit, tan ta festinatione opus est, si, quod multi conten dunt

dunt, fœtus propria vita gaudet, adeoque ad horæ integræ fere ſpatium intra uterum matris mortuæ ſupereſſe poteſt, uti id fœtus poſt mortem matris excluſi & ſupra §. 8. citati abunde loquuntur. conf. *E. N. C. Dec.* 3. *ann.* 3. *obſ.* 44. *&* *ann.* 4. *obſ.* 83. *&* 171. *&* *Mauric. l. c. obſ.* 343. fœtus 15. vel 16. horas à matris obitu ſuperſtitis meminit: Sic & *à Rejes Elyſ. Jucund. Quæſt. camp. quæſt.* 79. matre mortua fœtum ſtatim perire negat. Quamvis ergo non contrarius ſim iis, qui operationem cæſaream in uſum vocandam eſſe ſuadent, nihilominus hanc enchireſin in noſtro ſubjecto locum non habuiſſe exiſtimo eo, quia veroſimile eſt, fœtum, uti ſupra innui, vel ante vel mox poſt ejus in abdomen tranſitum vivere deſiiſſe, matremque huic per notabile tempus ſupervixiſſe; quæ mihi perſuadent ſectionem cæſaream, ſi vel maxime ſuſcepta fuiſſet, irritam & fruſtraneam fuiſſe, adeoque & operatorem finem ſuum aſſecutum non eſſe concludo. Sed ne Diſſertationis Academicæ limites tranſgrediar vela contrahens Archiatro Cœleſti humillimas pro conceſſis viribus grates rependo.

FINIS.

Explicatio Figurarum.

Fig. I.

a *Corpusculum fœtus oblique in abdomine situm.*
b *Caput in hypochondrio sinistro locatum, quod sub intestino colo magna ex parte latuerat.*
cc *Nates in regione pubis sitæ, quarum dextra medi ossis pubis insistebat.*
ddd *Placenta uterina, quæ in hypochondrio dextro locata erat sed facta cadaveris apertione deorsum delapsa est, cum annexo funiculo umbilicali* e
fff *Intestina sursum reclinata imprimis colon* gg *ut totum embryonis corpusculum imprimis caput intuentibus pateat.*
hh *Portio Omenti pariter sursum reclinata.*
ii *Pars fundi ventriculi.*
lll *Peritonæum cum communibus infimi ventris integumentis discissum & reclinatum.*

Fig. II.

a *Uteri fundus.*
bb *Ligamenta ejus teretia seu rotunda.*
c *Cervix seu collum matricis.*
dd *Membrana uteri exterior separata & reclinata.*
e *Vagina uteri.*
ff *Apertura seu hiatus p. n. in cervice, 3. digitis transversis supra osculum internum, per quem fœtus ex utero prorupit & in abdomen transiit.*

Fig. 1.

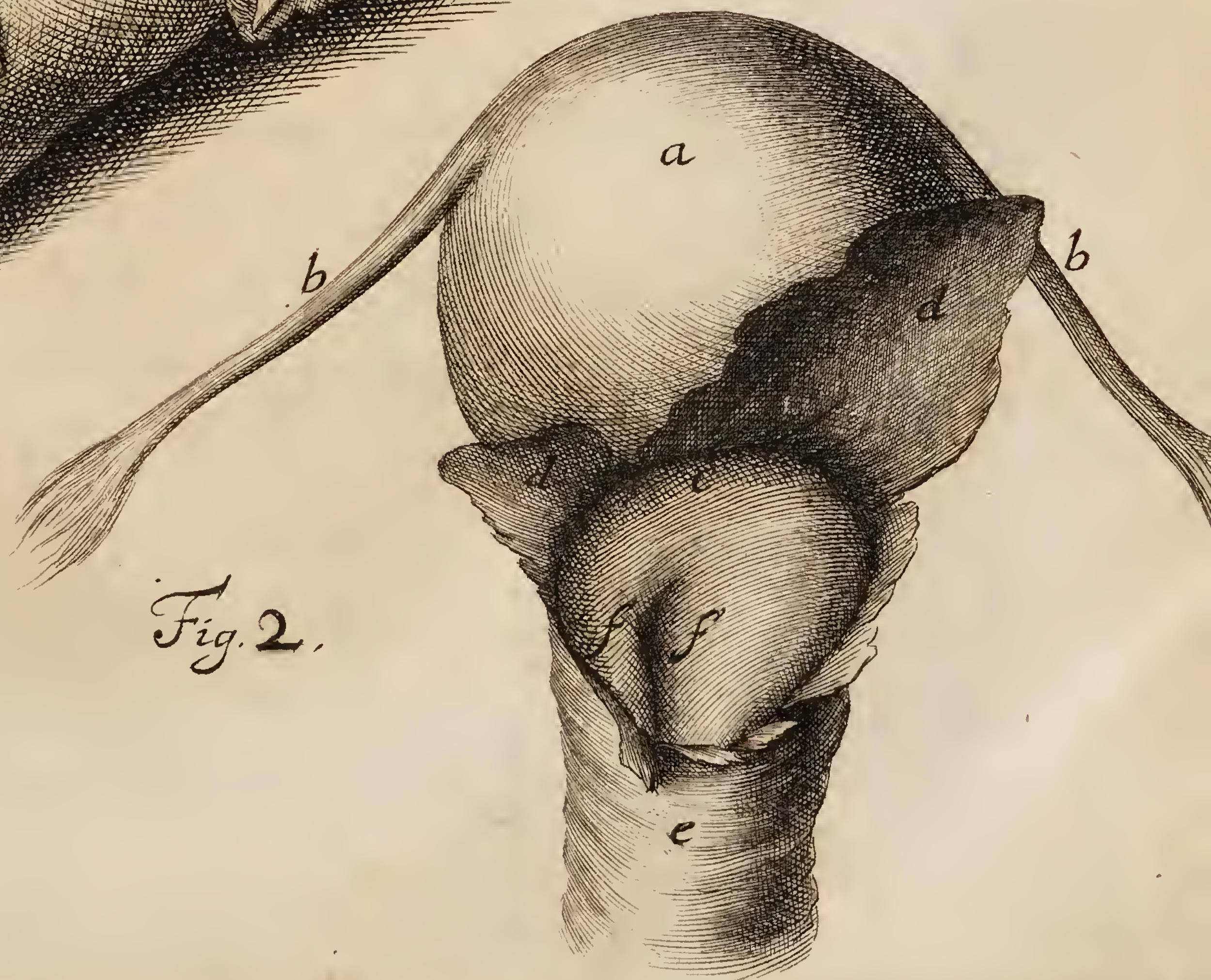

Fig. 2.

wanger ad. viv. delin.

NOBILISSIMO DOCTISSIMOQVE
DN. CANDIDATO
JOANNES SALZMANN, D.
h. t. Ordinis Medici DECANVS.

Ἐυπϱάττειν !

HIppocrates vitæ hujus conditionem omnium ætatum hominibus communem deſcripturus in poſt. ad Damaget. Epiſt. in hæc verba erumpit: Totus homo ex nativitate morbus eſt. Quo velut è tripode dicto digitum intendit ad morborum multitudinem, quam Plinius Hiſt. Natur. libr. 7. c. 51. infinitam eſſe judicat, quibuſcum Creaturarum nobiliſſimæ à primo vitæ momento ad ultimum uſque halitum ſubinde conflictandum eſt, quique nos miſeros ad tumulum comitantur. Longe autem abeſt, ut Dogmaticæ Medicinæ Parens nimium hoc ipſo dixiſſe videatur, quin potius non ſatis miſeriarum allegaſſe cenſebitur ab iis, qui Experientiam optimam rerum magiſtram conſulunt, utpote quæ exemplis haud oppido raris demonſtrat, non modo à nativitate, ſed & in partu, & quod magis eſt, ante eundem quandoque hominem morbum imo & mortem eſſe, ſi quando embryo adhuc vel in utero materno diverſis jam malis expoſitus eſt, vel ex ergaſtulo hoc ſuo enitenti exitus præcluditur, adeoque jucundiſſima lucis hujus uſura, antequam illam viderat, privatur, tumulumque, dum genitrici parat, ipſe

inve-

invenit. *Tu,* NOBILISSIME DN. CANDIDATE, *in præsenti Specimine Inaugurali luculentum hujus rei documentum nobis præbes, non modo aliorum observata hinc inde in monumentis annotata proferendo, sed rariorem de Utero rupto, fœtuq́ per hiatum p. n. in abdomen prorumpente casum, quem intueri Tibi contigit, Lectori exhibendo. Uti institutum hoc Tuum Doctis non displiciturum & præconio dignum judico, ita cum in eo jam sis, ut pro ingenij Tui fœtu, quem laborioso partu edidisti, tanquam pro aris & focis pugnes, opto simulque spero, Te cum Auditorij applausu id præstiturum utiq́ esse. Gratulor ergo Tibi de hoc pariter labore ac de utroq́ Examine Doctorali cum laude exantlato, gratulor* EXPERIENTISSIMO DN. PARENTI TVO, *quem Optimum nunquam non expertus es, atq́ animitus voveo, ut bonis avibus ad patrios lares redux Hujus spem Patriæq́ expectationem rite sustineas,* SERENISSIMIQVE PRINCIPIS *gratiam, qua laudatus* DN. PARENS TVVS *à pluribus abhinc annis eximie fruitus est, etiam atq́ etiam merearis. Ita fiet, ut omnium Votorum Tuorum compos ex asse evadas. Qua spe & voto nunquam excides, si studiis Tuis Pietatem & Decorum Medicum felici connubio junxeris. Quod superest, id quod Tibi primo statim verbo acclamavi, & hic ultimo repeto, Tibiq́ in omni actione commendo,* τὸ εὐπράττειν. *Vale. Perscr. Argentor. die* IV. *Id. Oct.* cIↃ IↃcc XXVI

MAturum ingenij fœtum, gaudemus, *Amice*,
Profers, de fœtu doctaque verba facis.
Felix cui talis contingit terra Machaon,
Gnatum quem dignum judicat Ars Medica.

Nobilissimo atque Doctissimo DN. CANDIDATO *de obtento honore gratulabundus cum votu perpetuæ prosperitatis hæc apposuit*

Georg. Samuel Bechtold,
Berolin. Med. Cand.

DAs Kind/ so gantz verkehrt sich zur Geburt geschickt/
Durch selbst gemachten Weg auf Erden wollte kommen;
Doch in dem Labyrinth der Mutter sich verstrickt/
Und so das Leben hat Ihr und Ihm selbst genommen;
Dasselbe stellt Dein Fleiß der Welt als leben für/
Du ziehst es auß dem Schooß der Mutter und der Erden;
Man rühmet diese Schrifft und schließt darauß von Dir/
Geht diß bey Todten an/ was wird bey Krancken werden?

Dieses wolte den Herrn Candidaten glück-wünschend beysetzen

J. F. Cassebohm. Berolin.
Med. Cand.

I*Ngenij veros aperis*, Dulcissime, *Fontes*,
Dum de Utero rupto *nos meliora docens*
Disseris, Invidiâ rumpantur ut Ilia Codro,
Utque Tuis Votis uberiora feras.
Gratulor; ingenuos Uterus Tibi fundet Honores,
Atque laboranti Gloria Partus erit.

Hæcce paucula Nobiliss. atque Præstantiss. *Dn. Candidato* Amico suavissimo, adjungere voluit

S. S. Wegelin, Med. Cult.
Sangallo-Helvetus. Opp.

Dum

DUm sic, *mi Pistor*, docto miracula Fœtus
Monstras ingenio, præmia digna feres,
Ac erit, ut Patriæ, qua nil est suavius, olim
Utilis auxilio consilioque sies.

Hisce Doctiss. DN. Candidato *Amico & Conterraneo desideratissimo gratulabundus sese comendat*

C. E. Andreæ, Med. Cult.
Stuttg. Würtemb. Opp.

MUlta vetusta remotis eduxere latebris
Eximia digni posteritate Viri.
Multa refodére Hippocrates doctusque Machaon,
Nomina quæ nulla posteritate cadent.
At Scriptis his, TE *longe abditiora docere*
Perdocet ingenium, Fœtus & hicce TUUS.
Perge Artis Medicæ causas tentare latentes,
Perge & Pieriis invigilare Choris.
Sic nova sufficies tandem mortalibus ægris
Gaudia, Pandoræ quæ periere dolo.
Sic TE *quis* PISTOR *quis terque quaterque beatum*
Facundæ Natum Palladis esse neget?

Affectus testandi ergo adjecit
Anhorn de Hartwiss, Sangallo-Helvet.

EXtollat Medicos mortalis honore decenti,
Illis nam gaudet quisque labore gravis.
Est etenim Dominus Medici celeberrimus auctor
A Summo dulcis nam Medicina fluit.
Hinc in conspectu Regum laudabitur omnis
Artis qui medicæ Doctor amicus abit.
Sic TU Delicium sis Principis atque *Tuorum*
Quando coronabit tempora Apollo TUA
Carmina nostra TUIS damus his inserta pagellis
Nomina sint nostro dedita corde TUA.

Hisce Nobiliss. Præstantissimoque DN. Candidato *Amico suo æstumatissimo accinere voluit*

J. G. Scherb, Med. Cult.
Episcopicello-Helvet.

)***(